

Suomea piinasi pitkään tuberkuloosi, josta päästiin kovalla työllä eroon – tällainen oli projekti, jossa kaikki päätettiin hoitaa kuntoon

Laakson sairaalan osasto 8 henkilökuntaa 1960-luvun lopussa. Lea Hautaviita (tuoreessa kuvassa) istuu vanhassa kuvassa toisena vasemmalta.

Kuva: Lea Hautaviidan kotialbumi

Ilta-Sanomat: Julkaistu: 5.2.2020, 7:15

Tuberkuloosi oli Suomessa kansantauti, josta haluttiin ottaa niskalenkki. Tulokset olivat todella hyvät.

VIELÄ 1960-luvun alkupuolella tuberkuloosilla oli Suomessa pelottava kaiku. Keuhkotauti oli kansansairaus, joka vei monia ennenaikaisesti haudaan.

Sitten ”tubista” päätettiin ottaa niskalenkki. Suomessa alkoi 1960-luvulla tuberkuloosiprojekti, jonka tarkoituksena oli karsia tartuntatapaukset minimiin.

Myös ns. rantojen miehiä, laitapuolen kulkijoita, kiikutettiin systemaattisesti sairaaloihin rokotettaviksi ja hoidettaviksi. Mitään ei haluttu jättää puolitiehen.

– Tuberkuloosiprojektin aikana ei puhuttu rahasta – siitä, kenellä olisi varaa hoitoihin ja kenellä ei. Kaikki päätettiin hoitaa kuntoon, viimeisen päälle omistautuneesti, Helsingin Laakson sairaalan osastoavustajana työskennellyt **Lea Hautaviita** kertoo.

– Meillä oli miehiä hoidossa kahdella isolla osastolla. Päivittäin syötimme heidät ja puimme heille puhtaat vaatteet ylle. Erityisen tarkkaan valvoimme, että jokainen söi heille tarkoitettut lääkkeet.

– Tuberkuloosiosastolla tehtiin valtava työmäärä, ja sillä oli varmasti iso merkitys taudin kitkemisessä.

KUN hygienia parani oleellisesti ja lääketiede kehittyi, tartuntojen vuosittaisten määrä alkoi pudota vauhdilla. Syntyi oivallus, että tuberkuloosiin tepsisi parhaiten nimenomaan lääkkeiden yhdistelmähoito.

Tilanteen parantumiseen vaikutti myös yleinen elintason nousu.

– Muistan hyvin ne ajat, jolloin lääkärit kehittivät koko ajan uusia lääkkeitä tuberkuloosin hoitoon. Meiltäkin jotkut lääkärit kävivät Englannissa asti hakemassa uutta tietoa, ja niiden reissujen jälkeen osa heistäkin sairastui tuberkuloosiin.

– Kaikki se kuitenkin lopulta auttoi siihen, että kansantauti saatiin ojennukseen. Olen kiitollinen, että sain olla osa tärkeää projektia.

Vuonna 1951 Suomessa kirjattiin yhteensä 10 391 uutta tuberkuloositartuntaa ja vuonna 1960 vajaat 7 100. Vuonna 1975 tartuntoja havaittiin enää 2 713 ja vuonna 1983 vajaat 1 400.

Nykyään Suomessa diagnosoidaan 200–300 uutta tuberkuloositapausta vuosittain. TAYSin apulaisylilääkäri **Reetta Huttusen** mukaan sairauden tartuntariski on nykyään erittäin pieni.

Maailmalla tuberkuloosi on edelleen kymmeneksi tappavin sairaus.

– Suomessakin tuberkuloosiin voi edelleen menehtyä. Vaikka lääkkeet ovat hyviä, niiden käyttö on toisilla huonosti siedettyä, esimerkiksi alkoholisteilla, Reetta Huttunen sanoo.

– Sodan jälkeisinä vuosina tuberkuloositartunnan saaneet voivat nyt ikäännyttyään sairastua uudelleen, koska vanheneminen heikentää immunitettia. Onneksi aktivoitumisriski on kuitenkin pieni.

Ilta-Sanomat kertoo Luota huomiseen -teemaviikon aikana rohkaisevia esimerkkejä ja positiivisia uutisia Suomesta ja maailmalta.

Marko Lempinen